

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództwa Gminy D.

przeciwko Z. T.

o wydanie nieruchomości,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 15 marca 2023 r.

wniosków pozwanego o wyłączenie SSN Marcina Łochowskiego, SSN Macieja Kowalskiego, SSN Mariusza Załuckiego od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym pod sygn. akt II CSKP 1070/22,

pozostawia wnioski bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Jedenastego stycznia 2023 r. (data prezentaty) pełnomocnik pozwanego Z. T. wniósł do Sądu Najwyższego wniosek o wyłączenie ze składu rozpoznającego sprawę (II CSKP 1070/22) SSN Mariusza Łochowskiego na podstawie art. 49 § 1 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 4 k.p.c., ewentualnie o zbadanie spełnienia przez Sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności oraz stwierdzenie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki do uznania, że sędzia nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności, mające wpływ na wynik sprawy, a w konsekwencji wyłączenie Sędziego od rozpoznania sprawy z uwagi na niespełnienie tych wymagań. Wnioskodawca wniósł ponadto o dołączenie akt osobowych Sędziego mających na celu wykazanie niepełnienia przez Sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności.

Tego samego dnia wnioskodawca wniósł dwa kolejne wnioski z tożsamym żądaniem dotyczące odpowiednio SSN Macieja Kowalskiego i SSN Mariusza Załuckiego.

W uzasadnieniu każdego z wniosków wskazano, że istnieją uzasadnione podstawy do wyłączenia wskazanego w nim Sędziego z uwagi na okoliczność, że podstawą jego nominacji była uchwała Krajowej Rady Sądownictwa odpowiednio z 28 sierpnia 2018 r. lub 24 czerwca 2021 r.

Postanowieniem z 22 lutego 2023 r. Izba Cywilna Sądu Najwyższego w sprawie II CSKP 1070/20 przekazała wnioski o wyłączenie SSN Macieja Kowalskiego, SSN Marcina Łochowskiego i SSN Mariusza Załuckiego Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

W trybie art. 52 k.p.c. SSN Marcin Łochowski, SSN Maciej Kowalski i SSN Mariusz Załuski złożyli wyjaśnienia z których treści wynika, że w ich ocenie nie istnieją okoliczności tego rodzaju, które mogłyby wywołać wątpliwości co do ich bezstronności, a także że nie zachodzą okoliczności z art. 48 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 154 ze zm., dalej: „u.SN”) do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Jednocześnie, stosownie do treści art. 26 § 3 u.SN, wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

W przedmiotowej sprawie sformułowany zarzut dotyczy wyłącznie kwestii związanych z powołaniem SSN Marcina Łochowskiego, SSN Macieja Kowalskiego i SSN Mariusza Załuckiego na urząd sędziego. Jednoznacznie świadczy o powyższym pierwsze zdanie uzasadnienia każdego ze wskazanych wniosków, w którym wnioskodawca *expressis verbis* podkreślił, że podstawą wniosku jest nominowanie poszczególnych sędziów przez Krajową Radę Sądownictwa. Jak wskazano wyżej, ustawa jednoznacznie stanowi, że wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego. Konsekwentnie rozpatrzenie sformułowanych przez pełnomocnika pozwanego wniosków nie mieści się w granicach formalnych kontroli realizowanej przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 26 § 2 u.SN (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 29 czerwca 2021 r., I NWW 45/21; 12 maja 2021 r., I NWW 25/21) i należy pozostawić je bez rozpoznania.

Na marginesie Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że w dotychczasowym orzecznictwie kwestia tego, czy zarzut powołania do orzekania sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa spełnia dyspozycję art. 26 § 3 u.SN, była już wielokrotnie rozważana (z wielu zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 maja 2021 r., I NWW 17/21). W kontekście powoływania się przez pełnomocnika pozwanego na uchwałę składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20), pomijając nawet wskazywaną przez pełnomocnika, podstawową okoliczność, że w wyroku z 20 kwietnia 2020 r. (U 2/20), Trybunał Konstytucyjny orzekł o jej niezgodności z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.), a także art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U. 1993 Nr 61, poz. 284 ze zm.), podkreślić należy, że zgodnie z treścią wskazanej uchwały, „[n]ienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu

art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. Pełnomocnik pozwanego, przywołując wskazaną uchwałę, pominął całkowicie implikacyjny charakter wypowiedzi Sądu Najwyższego, usuwając z niej jej konstytutywny element, czyli rację w postaci „naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności”.

Sąd Najwyższy wskazuje, że nie można również pominąć orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: „Trybunał” lub „TSUE”). Podkreślić więc należy, że Trybunał oceniając dopuszczalność wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wielokrotnie podkreślał, że co do zasady należy domniemywać spełnienie przez sąd krajowy wymogów określonych w art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, niezależnie od tego w jakim składzie sędziowskim sąd ten orzeka. Domniemanie to może zostać obalone, jeżeli prawomocne orzeczenie sądowe wydane przez sąd krajowy lub międzynarodowy prowadziło do uznania, że sędzia lub sędziowie orzekający jako sąd nie są sądem niezawisłym, bezstronnym i ustanowionym uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w świetle art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (z ostatnich zob. wyroki Trybunału z 13 października 2022 r. w sprawach C-355/21 oraz C-698/20). W niniejszej sprawie wnioskodawca nie wskazał, aby w stosunku do SSN Marcina Łochowskiego, SSN Macieja Kowalskiego czy SSN Mariusza Załuskiego wydano takie prawomocne orzeczenie sądowe.

W powyższym kontekście Sąd Najwyższy w pełni podziela pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z 8 maja 2020 r., I NWW 7/20, zgodnie z którym podstawą do pozostawienia wniosku bez rozpoznania, w oparciu

o przepis art. 26 § 3 u.SN, jest sytuacja, w której wniosek nie spełnia warunków konstrukcyjnych (nie podaje okoliczności faktycznych i ich oceny prawnej, uzasadnienia lub uprawdopodobnienia zawartych w nim twierdzeń) lub ma charakter abstrakcyjny, tj. nie odnosi się do konkretnej sprawy lub dotyczy kwestionowania samego statusu sędziego. Nie ulega bowiem wątpliwości, że celem regulacji wprowadzonej art. 26 § 2 u.SN nie jest ocena okoliczności o charakterze generalnym przekładających się w istocie na możliwość zakwestionowania statusu sędziego, lecz zagwarantowanie stronie prawa do sądu. Przyjęcie odmiennej, sugerowanej przez wnioskodawcę, perspektywy, zgodnie z którą brak niezawilności sędziego może być następstwem wyłącznie systemowej nieprawidłowości związanej z procedurą nominacyjną, kreowałoby nieznane w systemie prawnym Rzeczypospolitej Polskiej powszechne prawo do kwestionowania statusu sędziego. Wniosek taki, z uwagi na wskazany art. 26 § 3 u.SN, w sposób oczywisty jest wnioskiem *contra legem*.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.